

ОЦІНКА РІВНЯ ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ЗАВОД»

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглядається питання оцінки рівня фінансового ризику підприємства.

Ключові слова: ризик, фінансовий ризик, ризик втрати ліквідності.

Abstract

The paper considers the issue of assessing the level of financial risk of the enterprise.

Keywords: risk, financial risk, risk of loss of liquidity.

Вступ

Зважаючи на існуючі умови господарювання, вітчизняні підприємства постійно функціонують в умовах невизначеності та ризику. Саме тому, досить важливим є оцінити рівень існуючого ризику для того, щоб сформуванати напрямки зниження його впливу. На сьогодні існує значна кількість підходів до оцінки рівня ризику, розглянуті в роботах [1-5]. Разом з тим, важливо оцінити рівень фінансового ризику на підприємствах

Результати дослідження

Проаналізуємо стан управління фінансовими ризиками на ПрАТ «Вінницький дослідний завод». В першу чергу оцінимо наявність ризику втрати фінансової стійкості за абсолютними та відносними показниками.

Визначимо тип фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький дослідний завод». З цією метою проаналізуємо джерела формування запасів підприємства за 2021-2022рр. Усі розрахунки оформимо у вигляді таблиці.

З таблиці 1 видно, що на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» протягом 2021-2022рр. ПрАТ «Вінницький дослідний завод» має кризовий фінансовий стан, який має тенденцію до покращення. Отже, за абсолютними показниками на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» є висока імовірність ризику втрати фінансової стійкості.

ПрАТ «Вінницький дослідний завод» необхідно вжити заходів щодо оптимізації джерел формування запасів.

Таблиця 1 – Аналіз ознак ризику втрати фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький дослідний завод» за абсолютними показниками

Показник	2021р.	2022р.	Абсолютна	Темп приросту,%
Власний капітал	72140,00	73806,00	1666,00	2,31
Необоротні активи	25622,00	22687,50	-2934,50	-11,45
Власний оборотний капітал	46518,00	51118,50	4600,50	9,89
Довгострокові кредити	0	0	0,00	0,00
Короткострокові кредити	5960,5	7010,5	1050,00	17,62
Запаси	58849,5	63309,5	4460,00	7,58
Забезпеченість запасів власним оборотним капіталом	-12331,50	-12191,00	140,50	-1,14
Забезпеченість запасів власним оборотним капіталом та довгостроковим кредитами	-12331,50	-12191,00	140,50	-1,14
Забезпеченість запасів усіма джерелами їх формування	-6371,00	-5180,50	1190,50	-18,69
Тип фінансової стійкості	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан		

Проаналізуємо ознаки ризику втрати фінансової стійкості за відносними показниками.

З таблиці 2 зробити висновок, що за відносними показниками фінансової стійкості на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» відсутні ознаки фінансового ризику.

Коефіцієнт автономії, значення якого має складати не менше 0,5, в 2022р. склав 0,71, тобто 71% капіталу ПрАТ «Вінницький дослідний завод» є власним капіталом. Незважаючи на зниження даного показника, його значення перевищує нормативне. В 2022р. коефіцієнт автономії зменшився на 1,47% порівняно із 2018р.

Таблиця 2 – Оцінка фінансового ризику втрати фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький дослідний завод» за відносними показниками

Показник	2021р.	2022р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Коефіцієнт автономії	0,72	0,71	-0,01	-1,47
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,28	0,29	0,01	3,78
Коефіцієнт фінансового ризику	0,39	0,41	0,02	5,33
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,64	0,69	0,05	7,41

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу в 2022р. склав 0,29, тобто 29% усього капіталу ПрАТ «Вінницький дослідний завод» є залученим. Частка залученого капіталу в загальній вартості капіталу мала тенденцію до зростання і в 2022р. зросла на 3,78% порівняно із 2021р.

Відповідно низьким є значення коефіцієнта фінансового ризику. Коефіцієнт фінансового ризику протягом 2022р. склав 0,41, тобто на кожну гривню власного капіталу ПрАТ «Вінницький дослідний завод» залучало 0,41 грн. залученого.

У 2022 році коефіцієнт автономії ПрАТ «Вінницький дослідний завод» склав 0,71, що означає, що 71% капіталу підприємства є власним капіталом. Хоча цей показник зменшився порівняно з попереднім періодом, він все ще перевищує нормативне значення. З 2021 до 2022 року коефіцієнт автономії зменшився на 1,47%.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу ПрАТ «Вінницький дослідний завод» у 2022 році склав 0,29, що означає, що 29% капіталу ПрАТ "Вінницький дослідний завод" є залученим капіталом. Частка залученого капіталу в загальній вартості капіталу зросла на 3,78% порівняно з 2021 роком.

Коефіцієнт фінансового ризику ПрАТ «Вінницький дослідний завод» у 2022 році склав 0,41, що означає, що на кожну гривню власного капіталу ПрАТ «Вінницький дослідний завод» залучало 0,41 грн залученого капіталу. Коефіцієнт фінансового ризику у 2022 році становив 0,41, що означає, що на кожну гривню власного капіталу підприємство залучало 0,41 гривні залученого капіталу. Це свідчить про низький рівень фінансового ризику.

Низьким є ризик втрати фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький дослідний завод» і за коефіцієнтом маневреності власного капіталу. В 2022р. цей показник склав 0,69, тобто 69% усього власного капіталу знаходиться в оборотних коштах, що на 7,41% більше порівняно із 2021р.

Таким чином, на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» ризик втрати фінансової стійкості за відносними показниками є досить низьким.

Оцінимо ризик втрати платоспроможності ПрАТ «Вінницький дослідний завод» за показниками ліквідності. З таблиці 3 видно, що на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» присутні ознаки зростання ризику прибутковості та платоспроможності, оскільки усі розраховані показники мають негативну динаміку зменшення.

З таблиці 3 видно, що ПрАТ «Вінницький дослідний завод» не має ознак ризику неплатоспроможності, оскільки всі показники ліквідності відповідають рекомендованим значенням.

Коефіцієнт покриття ПрАТ «Вінницький дослідний завод» в 2022 році склав 2,68, що перевищує нормативне значення одиницю. Це значення зросло на 1,23% порівняно з 2021 роком. Коефіцієнт покриття вимірює загальну ліквідність і показує, наскільки оборотні активи покривають поточні кредиторські зобов'язання.

Таблиця 3 – Оцінка фінансового ризику втрати ліквідності ПрАТ «Вінницький дослідний завод»

Показник	2021р.	2022р.	Абсолютна	Темп приросту, %
Коефіцієнт покриття	2,65	2,68	0,03	1,23
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,56	0,60	0,04	6,43
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,35	0,34	-0,01	-3,48

Також відбулось зростання показника швидкої ліквідності на ПрАТ «Вінницький дослідний завод». У 2022 році цей коефіцієнт склав 0,60, що є на 6,43% більше, ніж у 2021 році.

Разом з тим, на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» спостерігається зменшення коефіцієнта абсолютної ліквідності, який відповідає нормативному значенню. Цей показник зменшився з 0,35 в 2021р. до 0,34 в 2022р.

Отже, на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» відсутні ознаки ризику втрати платоспроможності.

Заключним етапом оцінки рівня фінансового ризику ПрАТ «Вінницький дослідний завод» є аналіз рівня ризику втрати прибутку.

В таблиці 4 наведемо абсолютні показники прибутку, доповнивши доходами та витратами, які їх спричинили, та узагальнимо відносні показники прибутковості.

З таблиці 4 видно, що на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» низький ризик втрати прибутковості в 2022р., проте досить високий в 2021р.

Так, валовий прибуток ПрАТ «Вінницький дослідний завод» в 2022р. склав 12496 тис. грн, що на 269,27% більше, ніж в 2021р. Таке зростання валового фінансового результату спричинене тим, що темпи зростання чистого доходу суттєво перевищують темпи зростання собівартості реалізованої продукції. В 2022р. чистий дохід ПрАТ «Вінницький дослідний завод» порівняно із 2021р. зріс на 44,42%, а собівартість реалізованої продукції – на 25,68%. Позитивною є динаміка зміни й фінансового результату від операційної діяльності.

Таблиця 4 – Оцінка фінансового ризику втрати прибутку ПрАТ «Вінницький дослідний завод» за абсолютними показниками

Показник	2021р.	2022р.	Абсолютна	Темп приросту, %
Чистий дохід, тис. грн.	44000,00	63543,00	19543,00	44,42
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	40616,00	51047,00	10431,00	25,68
Валовий прибуток, тис. грн.	3384,00	12496,00	9112,00	269,27
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	-1909,00	13375,00	15284,00	800,63
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	-1909,00	13411,00	15320,00	802,51
Чистий прибуток, тис. грн.	-1909,00	11186,00	13095,00	685,96
Коефіцієнт рентабельності активів, %	-1,90	10,74	12,64	-664,29
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, %	-2,65	15,16	17,80	-672,73
Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу, %	-6,78	36,86	43,63	-643,75
Коефіцієнт операційної діяльності, %	-4,22	23,94	28,16	-666,75
Коефіцієнт рентабельності діяльності, %	-4,22	20,02	24,24	-573,98

Якщо на ПрАТ «Вінницький дослідний завод» в 2021р. операційним фінансовим результатом був збиток в розмірі 1909 тис. грн (спричинений значними витратами за збут), то в 2022р. – прибуток в розмірі 13375 тис. грн.

Фінансовий результат до оподаткування в 2021р. був збиток в розмірі 1909 тис. грн, а в 2022р. – прибуток в розмірі 13411 тис. грн.

Аналогічною була й динаміка чистого фінансового результату – в 2021р. – чистий збиток в розмірі 1909 тис. грн, а в 2022р. – чистий прибуток в розмірі 11186 тис. грн.

Коефіцієнт рентабельності активів в 2022р. склав 10,74%, тобто з кожної гривні, вкладеної в активи ПрАТ «Вінницький дослідний завод», підприємством отримано 10,74 копійок чистого прибутку, тоді як в 2021р. – 1,9% копійок чистого збитку.

Використання власного капіталу ПрАТ «Вінницький дослідний завод» в 2022р. приносило з кожної гривні 15,16 коп. прибутку, тоді як в 2021р. – 2,65 коп. збитку.

Використання залученого капіталу ПрАТ «Вінницький дослідний завод» в 2022р. приносило з кожної гривні 36,86 коп. прибутку, тоді як в 2021р. – 6,78 коп. збитку.

Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності ПрАТ «Вінницький дослідний завод» в 2022р. склав 23,94%, тобто з кожної гривні витрат операційної діяльності ПрАТ «Вінницький дослідний завод» отримувало 23,94 коп прибутку від операційної діяльності. В 2021р. ПрАТ «Вінницький дослідний завод» з кожної гривні витрат операційної діяльності отримувало 4,22 коп збитку від операційної діяльності.

Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності ПрАТ «Вінницький дослідний завод» в 2022р. склав 20,02%, тобто з кожної гривні сукупних витрат ПрАТ «Вінницький дослідний завод» отримувало 20,02 коп чистого прибутку.

Таким чином, аналіз ризику втрати прибутковості ПрАТ «Вінницький дослідний завод» за абсолютними показниками показав, що, незважаючи на суттєве зниження ризику втрати прибутковості, підприємству варто приділяти увагу політиці формування доходів та витрат.

Висновки

Отже, оцінка рівня фінансового ризику ПрАТ «Вінницький дослідний завод» показала, що на підприємстві низький рівень фінансового ризику, разом з тим, підприємству варто вжити заходів щодо оптимізації джерел формування витрат та приділяти увагу політиці формування доходів та витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Джеджула В. В., Єпіфанова, І. Ю., Дзюбка М. Ю. Оцінювання ризику стратегій розвитку підприємств молочної галузі. Економіка та суспільство. 2017. Вип. 13. С. 428-434.
2. Белоусова С. В. Механізм управління фінансовими ризиками промислових підприємств. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 3 (19). С. 277–293.
3. Васильєва Т.А., Антонюк Н.А. Управління фінансовими ризиками промислового підприємства. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2020. № 3. С. 97-103.
4. Пожар Є.П. Аналіз фінансових ризиків та методи їх нейтралізації на підприємстві. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 43. С. 387-391.
5. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: електронний практикум комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс]. 2-ге вид., доп. Вінниця : ВНТУ, 2022. 144 с.

Джеджула В'ячеслав Васильович – д-р. екон. наук, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, djedjulavv@gmail.com

Грибок Наталія Олександрівна – студентка групи МФК-196, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Dzhedzula Viacheslav V. - Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, djedjulavv@gmail.com

Natalia O. Hrybok – student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia